

Qendrimi AKEP mbi komentet e këshillimit publik për ndryshimet në Rregulloren Nr. 43 "Për menyrën e zbatimit të portabilitetit të numrit"

AKEP me VKD Nr.26, datë 21.12.2017 miratoi për këshillim publik dokumentin mbi *“Disa ndryshime në Rregulloren nr.43, datë 22.09.2016, “Për mënyrën e zbatimit të portabilitetit të numrit”*”.

Dokumenti u publikua në faqen zyrtare të internetit të AKEP dhe periudha e këshillimit publik ishte 26.12.2017-26.01.2018. Në përfundim të afatit të këshillimit publik, në adresë të AKEP kanë dërguar komente palët e mëposhtëme të interesuara

- Vodafone Albania sh.a me shkresën datë 25.01.2018 Ref. LEA/007/IL (AKEP nr. prot 2239/4 datë 29.01.2018);
- Telekom Albania sh.a me shkresën datë 25.01.2018 me nr.620 prot (AKEP nr.2239/5 prot datë 30.1.2018);
- Albtelecom sh.a me shkresën datë 26.01.2018 me nr.886 prot (AKEP nr.2239/3 prot datë 26.1.2018) me objekt *“Komente të Albtelecom mbi disa ndryshime në Rregulloren Nr.43, dt 22.09.2016 “Për mënyrën e zbatimit të Portabilitetit të Numrit”*;
- Operatori CRDB (Infosoft) në rrugë elektronike me email më datë 29.01.2018.

Pas mbledhjes së komenteve, Grupi i Punës së AKEP më datë 12.02.2018 zhvilloi dhe një takim me palët e mësipërme dhe më datë 9.03.2018 i dërgoi palëve të interesuara në rrugë elektronike me email një version të rishikuar të ndryshimeve pas këshillimit publik dhe takimit më datë 12.02.2018. Të katër palët e interesuara kthyen përgjigje në rrugë elektronike me email për versionin e rishikuar të GP më datë 13.03.2018.

AKEP falenderon palet e interesuara për perfshirjen e tyre me komentet perkatese dhe ne vijim reflektohet qendrimi i AKEP për ato komente për te cilat vleresohet e nevojshme për te mbajtur një qendrim perkates.

Ky dokument, *“Qëndrimi i AKEP për komentet e palëve të interesuara për ndryshimet në Rregulloren nr.43”*, paraqet komentet e të gjithë sipërmarrësve (palëve të interesuara) për çështjet e ngritura dhe qëndrimin e AKEP për çështje përkatësisht.

Për efekt sqarimi për lexuesin referojmë se për secilin nga nënet e komentuara janë renditur të gjitha komentet e palëve të interesuara dhe në fund të tyre është qëndrimi i AKEP. Në qëndrimet e AKEP janë marrë në konsideratë edhe komentet e operatorëve të dërguara më 13.03.2018.

Komentet per Nenin 4

Albtelecom :

Albtelecom shpreh dakortësinë e tij mbi qartësimin e përkufizimit “aktiv” dhe shtimin e përkufizimeve të reja, por në këtë kontekst Albtelecom sugjeron se do të ishte shumë ndihmuese për procesin dhe rritjen e transparencës, që baza e të dhënave referencë të centralizuar (CRDB) të përmbajë edhe informacionin mbi statusin e numrave “aktiv” apo “i çaktivizuar” në mënyrë që statusi në “life cycle”-in e cdo numri të mos shërbejë si nxitje për skenare të mundshme të refuzimit të pabazuar të numrave duke përdorur përcaktimet e nenit 18, pika 5., shkronja c, gërmat bb dhe cc. Në këtë mënyrë, monitorimi dhe verifikimi edhe nga ana e AKEP do të ishte më i lehtë dhe në kohë reale duke shmangur kështu ankesa të mundshme dhe procedimet administrative që do të kërkonin kohën e tyre deri në verifikimin dhe zgjidhjen e plotë të rastit potencial. Përveç sa më sipër, disponibiliteti i këtij informacioni në CRDB në mënyrë transparente për të gjithë operatorët, në rezultante do të ndihmonte konsiderueshëm procesin e portabilitetit për pajtimtarët.

Operatori i CRDB:

Ndryshimi në këtë nen për përkufizimet nuk përbëjnë ndryshim, për logjikën mbi të cilën është ndërtuar teknikisht procesi i “Portabilitetit të Numrit”.

Qendrimi AKEP

Siç edhe konstatohet nga dy komentet e sjella për ndryshimet e propozuara në dokumentin për keshillim publik, është synuar të sqarohen në mënyrë shterruese statuset perkatese “aktive”, “Çaktivizuar”, etj për numrat që janë objekt i kërkesës për portim. Ndaj AKEP vlerëson të mjaftueshme ndërhyrjen e propozuar duke mos qene ne nevojshme për reflektime shtese ne dokumentin final.

Komentet per Nenin 10

Albtelecom :

Albtelecom vlerëson si shumë të nevojshëm publikimin periodik të raporteve tre mujore me informacionet dhe statistikat sipas treguesve në Aneks 3 pasi në këtë mënyrë edhe për operatorët do të jetë më e lehtë referimi për tu bazuar për pretendimet apo ankesat e mundshme në lidhje me procesin e portimit dhe po ashtu për AKEP do të jetë më e lehtë për vlerësimin e situatës dhe sjelljes së operatorëve në treg.

Telekom Albania:

Për sa propozuar në këtë pike, Telekom Albania ve re se në Aneksin perkates raportet jane te vleresuara ne baze te kërkesave te pergjithshme. Duke qene se nje numer mund te jete objekt i 2 ose me shume kërkesave (shpesh here ne rast refuzimi edhe pa asnje komunikim mes operatoreve) Telekom Albania eshte e mendimit qe Raportet dhe Statistikat te publikuara nga CRDB duhet te llogariten ne baze te Numrit Unik (i pajtimtarit) ne kete rast MSISDN unike dhe JO kërkesave për bartje (CRDB ID).

AKEP: sakesim duke shtuar statistikat/treguesit

Operatori i CRDB:

Operatori i CRDB konfirmon që është e mundur dhe funksionale gjenerimi i raporteve në bazë 3 mujore nga portali i “Sistemit të Portabilitetit”. Ne Aneksin 3, jepen te gjitha raportet e kerkuara ne aneksin 3 te Konsultimit Publik, sample te tyre si jane ne sistem.

Qendrimi AKEP

Siç edhe konstatohet nga tre komentet e sjella per ndryshimet e propozuara ne dokumentin per keshillim publik, Telekom Albania ne komentin e sjelle kerkon qe statistikat e publikuara te konsiderojne llogariten e tyre ne baze te Numrit Unik ne kete rast MSISDN unike dhe jo kerkesave per bartje (CRDB ID). AKEP sqaron se ne funksion te qellimit paresor per rritjen e efikasitet te ofrimit te sherbimit te portimit te numrit referenca e treguesve statistikave bazuar ne numrin e kerkesave per bartje është e rëndësishme dhe normale. Gjithsesi, llogaritja e statistikave ne baze te Numrit Unik ne kete rast MSSIDN unike, është e mundshme, dhe është përfshirë si mundësi nga AKEP në versionin final te ndryshimeve ne fund të Aneksit 3 për të prodhuar tregues statistikorë shtesë edhe sipas numrave MSSIDN.

Komente per Nenin 13

Telekom Albania:

Telekom Albania eshte dakort qe procesi i bartjes se numrit te udhehiqet nga Operatori Marres (led-recepient) dhe nuk ka ndonje sugjerim apo koment shtese tjeter per kete pike. Operatori i CRDB:

Operatori i CRDB

Ndryshimi në këtë nen nuk përbën ndryshim, për logjikën mbi të cilën është ndërtuar teknikisht procesi i “Portabilitetit të Numrit”.

Qëndrimi i AKEP

Nuk ka nevojë për sqarime shtesë. Në linjë me ndryshimet e tjera të kryera, AKPE në pikën 2 këtij neni ka shtuar kushtin që një numër mund të bartet vetëm nëse ka të paktën 3 muaj që është aktivizuar në rrjetin e operatorit dhënës, përfshirë aktivizimet e reja.

Komente per Nenin 14

Albtelecom për pikën 1 dhe 2 :

Albtelecom kërkon të saktësohet formulimi në pikën 2 të nenit 14 në lidhje me përcaktimin e kohës, nëse;

1. referenca për “...kohën e përcaktuar në Formular” është koha në të cilën duhet të dërgohet kërkesa nga operatori Marrës tek Operatori Dhënës, (ndërkohë sjellim në

vëmendje se pikat e shitjeve të operatorëve janë të disponueshme për pajtimtarët edhe pas orarit të funksionimit të CRDB, cka bën objektivist të pamundur dërgimin e kërkesës së pajtimtarit nga operatori Marrës tek Operatori Dhënës në kohë reale, pra pas orarit që sistemi i CRDB mbyllet, ku sistemi është “offline”),

apo;

2. referenca për “...kohën e përcaktuar në Formular” nënkupton realizimin e procesit të bartjes së numrit brënda afatit 24 orësh apo afatit të përcaktuar nga pajtimtari në Formular. Edhe në këtë rast, mbetet shqetësues fakti se kërkesat e abonentëve për portimin e numrit pas mbylljes së sistemit të CRDB nuk duhet t’i nënshtrohen validimit të periudhës 24 orësh që nga momenti i kryerjes së kërkesës së abonentit në pikat e shitjeve, por validimi apo llogaritja e afatit 24 orësh për këto raste duhet të fillojë që nga dita e nesërme, ora 08:00 (apo koha e fillimit të punës së sistemit CRDB), kohë kur konkretisht është e mundur hedhja në sistem e kërkesave për portim nga Operatori Marrës tek Operatori Dhënës.

Albtelecom për pikën 6 :

Në lidhje me këtë pikë, duhet të rishikohet përcaktimi në shkronjën a) gërma i) në lidhje me statusin “pezull” të kërkesës për bartje deri në shlyerjen e detyrimeve të prapambetura të pajtimtarit ndaj operatorit Dhënës sipas përcaktimeve të kontratës ekzistuese midis tyre. Aktualisht, në CRDB nuk ka një status të tillë në lidhje me këto kërkesa, por rastet e kërkesave për portim që bartin detyrime refuzohen sipas përcaktimeve të nenit 18, pika 5, shkronja a, gërma aa “*kërkesa për bartje pranohet por nuk mund të përfundohet sepse ky numër rezulton me detyrime të prapambetyra të papaguara*”. Pra, pavarësisht përmbajtjes që ka kjo arsye refuzimi, në CRDB kjo përgjigje shfaqet si refuzim dhe jo me statusin pezull, dhe si e tillë do të vlerësohet edhe në raportimet e refuzimeve të kryera nga operatorët. Për këtë arsye, Albtelecom kërkon që ose të riformulohet përcaktimi në nenin 14, pika 4, shkronja a, gërma i) ose të rishikohet neni 18, pika 5, shkronja c, duke u hequr shkronja aa) ekzistuese si arsye refuzimi dhe të shtohet në një përcaktim tjetër të Rregullores si kërkesa që mbajnë statusin “pezull” dhe statistikën në lidhje me këto numra të publikohen vecmas për këtë tregues.

Telekom Albania:

Ne lidhje me kete pike kur procesi i bartjes drejtohet nga OM pa autorizimin e pajtimtarit, Telekom Albania kerkon nje detajim te metejshem te nenit nga ana e AKEP per te gjithë skenaret qe mund te ndodhin, si edhe cilat dokumenta dhe evidenca duhen per te anuluar procesin e portimit te nisur pa autorizimin e pajtimtarit, ceshtje kjo e lidhur dhe me nenin 17, pika 3.

Ne lidhje me nenin 14, pika 6 a), Telekom Albania vlereson propozimin e AKEP ne rregulloren e portabilitetit te hedhur per konsultim te ceshtjes ne lidhje per sa cituar mbi detyrimet e papaguara te perdoruesve kundrejt operatorit dhenes dhe lenien ne statusin

‘pezull’ te kerkeses per bartje deri ne shlyerjen e plote te ketyre detyrimeve, si nje problem thelbesor ky ne marredheniet midis operatorit dhe perdoruesit..

Per sa i perket pikes 6.c) te po ketij neni, se pari, nevojitet te detajohen me saktesisht detyrimet ne lidhje me kete pike dhe interpretimi (sidomos mbi interpretimin e pajisjeve fundore ekzistuese)

Se dyti, Telekom Albania do te njoftoje pajtimtaret per te gjitha detajet e nevojshme ne lidhje me kushtet dhe detyrimet kontraktuale mbi perdorimin e pajisjeve fundore ekzistuese. Procesi i portabilitetit nuk duhet te kundërshtojë kushtet e kontrates te cilat mbizoterojnë ne marreveshjet Telekom Albania - Abonent. Gjithashtu Telekom Albania do te zbatoje te gjitha marreveshjet dhe rregulloren mbi paisjet fundore ekzistuese.

Operatori i CRDB:

Aktualisht, të dhënat që plotësohen për aprovimin e një kërkesë bartjeje për individë janë:

- a) Numri personal I pajtimtarit
- b) Datëlindja e pajtimtarit
- c) Emri dhe Mbiemri i pajtimtarit

Në sistem nuk do të bëhet asnjë ndryshim në lidhje me të dhënat që plotësohen nga operatori. Gjatë krijimit të kërkesës do të plotësohen informacioni me të dhënat e pajtimtarit pa asnjë ndryshim.

Pika 2 e nenit 14 aktualisht është: Operatori Marrës duhet ti dërgojë Operatorit Dhënës kërkesën për bartjen e numrit bazuar ne kërkesën e pajtimtarit sipas formularit ne Aneks 2 . Operatori Marrës do të ruaj dokumentet origjinale në formë shkresore

Nuk përbën ndryshim, për logjikën mbi të cilën është ndërtuar teknikisht procesi i “Portabilitetit të Numrit”. Sugjerohet që ne formë të përfshijë edhe Datëlindjen e pajtimtarit, si e dhënë që do të plotësohet në sistem.

Në lidhje me ndryshimet në pika 4 e nenit 17 (propozuar të jetë pika 6 e nenit 14), për statusin pezull të kërkesës për portim, CRDB shprehet se për këtë rast ka një arsye për refuzimin e kërkesës (Kodi i refuzimit: 400, Porting not completed, because number has outstanding debt). Në sistem nuk parashikohet një status “pezull” i kërkesës. Vendosija e nje statusi te ri, “ne pritje”, apo “pezull”, për rastet kur pajtimtari ka detyrime në operatorin dhënës, do të ndryshonte shumë llogjikën e funksionimit të “Sistemit të Portabilitetit” Një alternativë do të ishte, që statusi në pritje, të mund të vendoset në sistemin e operatorit marrës dhe pasi ai të sigurohet që detyrimet jane shlyer të rinisë kërkesën për portim nga e para.

Ky ndryshim, nuk mund te vleresohet saktë në këtë moment, derisa të ketë një draft përfundimtar, duke përfshirë edhe komentet e operatorëve në lidhje me këtë çështje.

Qendrimi AKEP

AKEP në vijim të komენტetev dhe diskutimeve në takimin me palët e intersuara pas këshillimit publik ka kryer ndryshimet përkatëse në rregullore, duke përfshirë:

3. Përlllogaritjen e afateve të portimit duke filluar nga kohe e hedhjes në sistemin CRDB të kërkesës nga OM, por me kushtin që kjo nuk duhet të jetë me gjatë se një ditë pune pas depozitimit të kërkesës nga pajtimtari;
4. Mospërfshirjen e krijimit të statusit ‘pezull’ të kërkesës për detyrimet e papërbushura të pajtimtarit për shkaqe teknike të kufizimeve të sistemit të CRDB aktualisht. Gjithsesi AKEP ka përfshirë një footnote në versionin final të ndryshimeve që ky status dhe ndryshime të tjera të mundshme të Rregullores 43, do të miratohen me një akt të vecantë administrativ të AKEP pas përmirësimeve në sistemin CRDB (hardëare dhe softëare) që janë planifikuar nga AKEP të kryhen gjatë vitit 2018.

Pjesa tjetër e komenteve për propozimet e paraqitura në nenin 14, janë në funksion të përmirësimit dhe rritjes së efikasitetit në ofrimin e kësaj shërbimi dhe mbajnë linjën e dakortësisë me propozimet e bera në dokumentin për keshillim publik.

Në lidhje me komentet për pikën 6/c sqarojmë se nuk ka ndryshim nga kushtet aktuale të Rregullores, përveçse ndryshim vendi në Rregullore, dhe është një përcaktim i përgjithshëm për raste kur përdoruesi nuk ka mundësi të përdorë një aparat celular në rrjetin e OM për shkaqe teknike (si standarde/frekuenca të ndryshme midis rrjeteve të OM dhe ODH).

Komente për Nenin 15:

Albtelecom:

Albtelecom nuk ka komente për pikat 2 dhe 4.

Ndërsa, për pikën 5, kërkojmë të saktësohet se në cilin moment kohor ose me çfarë periodiciteti operatori marrës duhet të njoftojë operatorin dhënës fillestar për numrat që duhen kthyer tek operatori i cili zotëron të drejtën e përdorimit të numrit.

Ndërkohë, konsiderojmë si shumë pozitive saktësimin në mënyrë të shprehur në Rregullore për ndalimin e ofertimit të pajtimtarit që ka bërë kërkesën nga ana e operatorit Dhënës. Megjithatë në çdo kohë fryma dhe parimi i portabilitetit të numrit ka nënkuptuar ndalimin e kësaj praktike, Albtelecom ka adresuar raste konkrete edhe në AKEP për operatorë konkretë për të cilin kemi evidentuar me fakte të provuara edhe nga deklarime të vet abonentëve që kanë iniciuar një kërkesë për bartje të cilët nga njëra anë kanë marrë oferta me sms për t'i ndërruar mëndjen pajtimtarit për të mos portuar numrin e tij ndërsa nga ana tjetër operatori dhënës refuzonte kërkesën për portim.

Telekom Albania:

TA vlerëson specifikimin në draft-rregullore të kthimit të numrit të bartur tek operatori dhenes fillestar pasi kalon në statusin Numer i Caktivizuar dhe është dakort për sa formuluar në pikën 5 të kësaj neni.

Lidhur me mënyrën e operimit mbi dhenien e ofertave/bonuseve nga operatori dhenes në një proces portimi, Telekom Albania shprehet dakort pasi kjo do të ndihmojë me tej në rritjen e konkurrencës dhe ndalimi i kësaj praktike do të ulë ndjeshëm abuzimet me përdoruesit duke

bere qe procesi i portimit te veproje realisht si nje mjet qe stimulon konkurrencen e ndershme ndermjet operatoreve.

Operatori i CRDB:

Në nenin 15 janë ndryshuar pikat 2, 6 dhe 7 aktuale , janë hequr Pikat 3 dhe 4 dhe është bërë ndryshimi i numrit rendor të paragrafëve.

Refuzimi për shkak se numri nuk është aktiv ka Kod refuzimi nr.402: *Number does not have an active contract*. Ndryshimi i formulimit për këtë arsye dhe ndryshimet e tjera të propozuara në këtë nen nuk përbëjnë ndryshim për logjikën mbi të cilën është ndërtuar teknikisht procesi i “Portabilitetit të Numrit”.

Pika 7 e nenit 15 aktualisht është: Me përfundimin e kontratës së një numri të bartur, operatori Dhënës fillestar mbetet mbajtësi i të drejtës për përdorimin e numrit.

Veprimtaria e muajit te fundit, lidhur me mbylljen e operatorit Plus, vuri ne dukje nje problematike ne lidhje me procesin e “Shkeputjes se numrit” nga rrjeti i operatorit marres, ne momentin qe numri nuk ka nje kontrate aktive me kete te fundit dhe kthimi ne “Home Operator”. U vu re qe operatoret nuk kane nje procedure periodike per kete rast, dhe ne shumicen e hereve ky mesazh nuk dergohet. Kjo çon në akumulimin e një numri të konsiderueshëm mesazhesh dhe në problematika në mos përditësimin e numrit te routimit për këto mumra.

Qendrimi AKEP

Siç edhe konstatohet nga tre komentet e sjella per ndryshimet e propozuara ne dokumentin per keshillim publik, ne teresine e e tyre jane ne dakortesi me ndryshimet e propozuara. Komenti i vetem qe perben diferencen ka lidhje me nevojen per sqarime per proceduren dhe periodicitetin e kthimit te numrave te ç’aktivizuara tek operatori fillestar. Për këtë AKEP ka bërë saktësimet e duhura në versionin final të ndryshimeve në nenin 15 si dhe ka vendosur një dizpozite kalimtare për rikthimin e numrave të akumuluar deri në kohën e hyrjes në fuqi të ndryshimeve të rregullores.

Gjithashtu në pikën 7, të nenit 15 AKEP ka bërë saktësime për praktikën e pandershme nga ODH për bonuse e etj, për pajtimtarin që ka bërë kërkesë për portim.

Komente per Nenin 16:

Albtelecom:

Gjithashtu, në kuadër të rishikimit të kësaj rregulloreje dhe për të kufizuar praktika të pandershme tregtare që ndodhin në treg në lidhje me aktivizimet e reja të numrave, Albtelecom sugjeron që në të njëjtën mënyrë dhe me të njëjtën llogjikë që nuk lejohet që një numër të bëjë port –back tek operatori dhënës pa kaluar 3 muaj në operatorin marrës, po

ashtu e drejta e portimit të numrit për aktivizimet e reja, t'i jepet pas kalimit të periudhës 3 mujore të qëndrimit në rrjetin ku ky numër është aktivizuar për herë të parë. Kështu që, Albtelecom sugjeron që në nenin 16, pika 6 të draft Rregullores së rishikuar, të shtohet pika 6/1 si më poshtë vijon:

6/1 “Koha minimale e detyrueshme për pajtimtarin që të qëndrojë në operatorin në të cilin ka aktivizuar numrin për herë të parë, përpara se të vendosë një kërkesë për bartje është 3 muaj.”

Pas 3 muajve të qëndrimit në rrjetin ku ka aktivizuar numrin për herë të parë, pajtimtarit i lind e drejta e bartjes së numrit.”

Në të njëjtën kohë me këtë përcaktim, AKEP duhet të parashikojë që datat e aktivizimit të numrave të rinj duhet të publikohen në kohë reale në një platformë të monitorueshme nga AKEP në mënyrë që operatorët të mos kenë mundësi për ndërhyrje në datat e aktivizimit të numrave për të kufizuar në mënyrë artificiale realizimin e kërkesave të portimit. Parashikimi i mësipërm që kërkohet nga Albtelecom ka për qëllim ndalimin e praktikave të pandershme që ndeshen në treg ku sapo aktivizohen kartat sim në një rrjet të caktuar, kërkohën të portohen akoma pa kaluar as edhe 24 orë nga aktivizimi. Pra, pajtimtari as që e ka provuar eksperiencën në një rrjet të caktuar dhe kërkon të portohet menjëherë, pra është evidente se qëllimi i aktivizimit të kartave SIM në një rrjet dhe kërkesa për portim brënda ditës nuk ka për qëllim përfitimet nga e drejta e portabilitetit të numrit në vetvete.

Telekom Albania:

Lidhur me piken 3 të këtij neni për faturat e papaguara të cilave u ka kaluar afati I pagesës deri në marrjen e kërkesës për portim nga ana e Telekom Albania ka disa paqartësi lidhur me rastet e faturave të papaguara. Rastet e paraqitura nga ana e jone për të cilat Telekom Albania kërkon një detajim tyre janë si më poshtë:

- Nëse abonenti ka detyrime të cilave nuk u ka kaluar afati, mund të procedohet me procesin e portimit?
- Nëse abonenti kryen kërkesë për portim përpara datës 23 të muajit, ka të drejtë të portohet edhe nëse fatura e muajit të fundit është e papaguar dhe gjithashtu edhe nëse ka fature të pagjeneruar në rrjet deri në përfundim të procesit të portimit.

Tarifa e eksportimit të numrit për t'u paguar nga operatori marrës për të cilën duke qenë se është operuar gjithmone në këto mënyra, Telekom Albania nuk gjykon që të këto kosto shtesë për operatorët dhe nuk ka komente shtesë për këto pike.

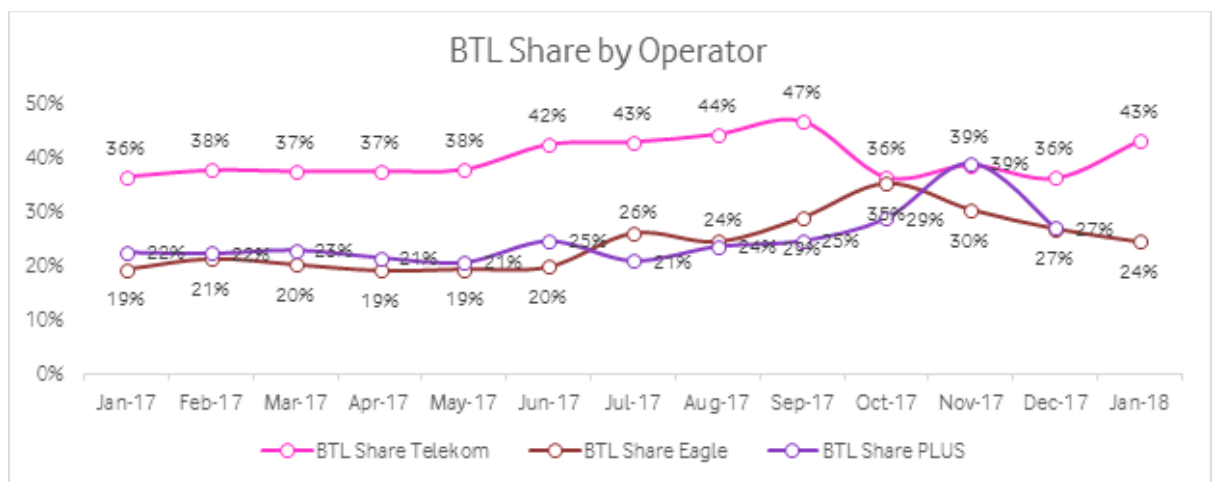
Vodafone Albania:

Rregullorja nevojitet të parashikojë një kohë minimale për rastet e lidhjeve të reja, ku një pajtimtar që sapo ka aktivizuar një numër (apo ka lidhur një kontratë), të mos kërkojë portim brenda një afati minimal (3 muaj). Kjo do të shmangte rastet abuzive si dhe do të reduktonte incentivat për praktika të padrejta tregtare nga operatorët, pasi konstatohen rëndomtë rastet

me lidhjet e reja ku pajtimtar të caktuar sapo aktivizojnë një numër dhe pa kryer trafik kërkojnë të portohen.

Këtë arsyetim ndjek edhe Direktiva 2009/136/EC ku parashikon se në një mjedis konkurrues, konsumatorët duhet të kenë mundësinë të bëjnë zgjedhje duke qënë të mirëinformuar dhe të ndryshojnë operator kur është në interes të tyre pa pasur pengesa ligjore, teknike, praktike, kushte apo tarifa procedurale. Kjo nuk përjashton mundësinë e përfshirjes së një detyrimi kontraktual të një periudhe të arsyeshme minimale në kontratat konsumatore. Siç u shprehëm më lart, jemi të mendimit që mundësia e një parashikimi të tillë për një periudhë minimale prej 3 muajsh për lidhjet e reja do të shërbente për të shmangur praktikat abusive.

Tabela më poshtë tregon sa përqind përbëjnë numrat e rinjë të sapo aktivizuar të cilët kërkojnë të portohen pa kryer trafik.

Në nenin 16, Vodafone sugjeron që pajtimtarëve t’ju jepet mundësia për të anuluar kërkesën për bartje brenda 24 orëve që nga momenti kur është bërë kjo kërkesë. Mundësia e pajtimtarit për anulim të kërkesës i shërben parimit themelor të procesit të portimit, që është përmbushja e interesit të pajtimtarit për të zgjedhur operatorin që dëshiron, përfshirë këtu dëshirën për të qëndruar me Operatorin Dhënës, ose në rastin kur pajtimtari për arsye personale ka ndryshuar mendim në lidhje me portimin e numrit përpara se procesi i portimit të ketë përfunduar.

Vodafone është gjetur shpesh herë në pozitë të vështirë para kërkesave të pajtimtarëve, si edhe Operatorëve Dhënës (kur pajtimtari ua ka dorëzuar atyre kërkesën) për anulimin e procesit të portabilitetit, pasi pajtimtari ka ndërruar mendje përgjatë procesit.

Operatori i CRDB:

Ndryshimet e propozuara në nenin 16 nuk përbëjnë ndryshim për logjikën mbi të cilën është ndërtuar teknikisht procesi i “Portabilitetit të Numrit”.

Qendrimi AKEP

Siç edhe konstatohet nga kater komentet e sjella per ndryshimet e propozuara ne dokumentin per keshillim publik, ne teresine e e tyre jane ne dakortesi me ndryshimet e propozuara. Komenti i vetem qe perben diferencen nga pjesa tjeter e komenteve dhe i shprehur nga Albtelecom dhe Vodafone Albania ne lidhje me vendosjen ne kete akt rregullator te nje detyrimi per pajtimtarete qe aktivizojne numra te rinje per t'i detyruar per nje "kohe minimale 3 mujore" qendrimi ne rrjetin qe kane bere aktivimin e numrit. Per t'i sherbyer ketij qellimi Vodafone Albania ka referuar edhe Direktiven 2009/136/EC ku parashikon se ne nje mjedis konkurrues, konsumatorët duhet të kenë mundësinë të bëjnë zgjedhje duke qënë të mirëinformuar dhe të ndryshojnë operator kur është në interes të tyre pa pasur pengesa ligjore, teknike, praktike, kushte apo tarifa procedurale. *Kjo nuk përjashton mundësinë e përfshirjes së një detyrimi kontraktual të një periudhe të arsyeshme minimale në kontratat konsumatore.*

Megjithatë edhe pas takimit me operatorët më datë 12.02.2018, dhe dakortësisë së tre operatorëve për përfshirjen e klauzolës së të drejtës së portimit për aktivizimet e reja vetëm pas të paktën 3 muaj përdorimi të shërbimeve tek operatori dhënës si edhe për numrat e bartur, AKEP nuk ka përfshirë këtë ndryshim të propozuar nga tre operatorët celularë, duke bërë vetëm një saktësim/perifrazim për detyrimin e pajtimatrëve për kohën minimale prej 3 muajsh në rrjetin e ODH, për të bërë sërish një kërkesë për bartje.

Ndersa ne lidhje me propozimin e Vodafone per te lejuar anullimin e kerkeses per portim brenda nje afatit 24 oresh me arsyetimin e paraqitur ne komentin perkates, AKEP vlereson se nje gje e tille nuk do te ishte ne te mire te rritjes se efikasitetit te sherbimit te portimit te numrit dhe rrjedhimisht as ne rritjen e konkurrences efektive ndermjet operatorëve, perkundrazi do te bente efektin e kundert.

Në lidhje me shlyerjen e detyrimeve të pajtimtarit ndaj operatorit dhënës, AKEP në versionin final të ndryshimeve të rregullores ka lënë të pandryshuar përcaktimet në këtë nen dhe pjesë të tjera të tij, pra duke hequr propozimet e bëra në keshillim publik, por duke theksuar se statusi 'pezull' do krijoeht pas përmirësimit të sistemit të CRDB (hardëare dhe softëare) i planifikuar për tu kryer nga AKEP gjatë vitit 2018.

Komente per Nenin 17:

Albtelecom :

Sic theksuam edhe më lart, Albtelecom shpreh shqetësimin në lidhje me llogaritjen e afateve të bartjes dhe konkretisht, përcaktimit në pikën 2 të nenit 17, ku thuhet se *"...Afatet për procesin e barjtes llogariten duke filluar nga Data dhe Koha e Kërkesës së pajtimtarit për bartje të numrit të përcaktuara në formularin në Aneks 1 të kësaj Rregulloreje."*

Albtelecom, dhe me shumë mundësi edhe operatorët e tjerë (përderisa CRDB funksionojne me të njëjtin skedulim për të gjithë operatorët) kanë të pamundur objektivisht që kërkesat për

portim të dërgohen nga operatori dhënës tek operatori marrës në kohën e përcaktuar nga pajtimtari në kërkesë kur kjo kohë është jashtë afatit që funksionon online sistemi i CRDB. Praktikisht, të gjitha këto kërkesa për bartje të numrit që firmosen në pikat e shitjeve pas përfundimit të orarit të CRDB do të mund të dërgohen vetëm të nesërmen në mëngjes, me rihapjen e sistemit të CRDB në orarin e përcaktuar. Prandaj, nëse ky formulim do të finalizohet si i tillë, atëherë, për kërkesat e bartjes së numrit jashtë orarit të funksionimit të sistemit të CRDB, operatorit do t'i llogaritet pa të drejtë afati 24 orësh për realizimin e procesit të bartjes që nga momenti i kohës së përcaktuar në formular, kur kjo kërkesë efektivisht dhe objektivisht nuk mund të procesohet në atë moment.

Gjithashtu, gjejmë rastin të evidentojmë se aktualisht të gjitha kërkesat për portim të ngritura në sistem ndërmjet intervalit 14:000 – 16:00, ekzekutohen nga CRDB ditën e pasnesërme ora 08:00 – 10:00, pra që këtu kemi një tejkalim të afatit 24 orësh që vjen si rezultat i detyruar nga ofrimi i shërbimit nga operatori i CRDB. Ndaj dhe, duke konsideruar edhe saktësimet e AKEP në lidhje me afatin 24 orësh, kërkohet që edhe CRDB të përmirësojë proceset e saj në funksion të këtyre përcaktimeve të Rregullores.

Në përfundim në lidhje me këtë çështje, Albtelecom kërkon të riformulohet ky përcaktim, me shtesat e hijëzuara si më poshtë:

“...Afatet për procesin e bartjes llogariten duke filluar nga Data dhe Koha e dërgimit nga operatori Marrës tek operatori Dhënës të Kërkesës së pajtimtarit për bartjen të e numrit sipas të përcaktimeve të para në formularin në Aneks 1 të kësaj Rregulloreje. Në cdo rast, koha mes dërgimit të kërkesës për portim nga operatori marrës tek operatori dhënës dhe kohës së përcaktuar në Formular nga pajtimtari, nuk mund të jetë më e gjatë se 1 ditë pune.”

Vodafone Albania:

Ndaj, jemi të mendimit që parashikimi i nenit 17.3 duhet ndryshuar duke i dhënë mundësinë pajtimtarit të kryejë anullimin, pasi në të kundërt do të ishte i detyruar që kundër dëshirës dhe vullnetit të tij të qëndrojë në rrjetin e Operatorit Marrës për të paktën 3 muaj, deri sa të legjitimohet për të ngritur sërish një kërkesë të re për portim. Në të kundërt, nëse pajtimtari nuk i njihet kjo mundësi, atëherë afati minimal prej 3 muajsh që një kërkues për bartje duhet të qëndrojë në operatorin ku është bartur numri duhet të ndryshohet, do të ishte i tepërt dhe në dëm të konsumatorit.

Për sa i përket anës operacionale, ky anulim mund të realizohet nga vetë pajtimtari duke dërguar nje SMS tek një numër i posacëm (short code) që ka lidhje direkte me CRDB. Pasi pajtimtari të ketë dërguar njoftim (SMS) për anulim të kërkesës për bartje, CRDB njofton Operatorin Marrës dhe automatikisht ndryshon statusin e kërkesës për bartje në gjendjen “anulluar”. Mundësia për të kërkuar anulimin e bartjes brenda 24 orësh, duhet të paraqitet edhe në formularin e deklaramit që pajtimtari duhet të nënshkruajë me Operatorin Marrës.

Sjellim në vëmendje të AKEP që praktika e anulimit është një praktikë e suksesshme dhe e legjitimuar në shumë vende të BE dhe u garanton pajtimtarëve cmime më të mira për

shërbimet pasi promovon konkurrencën e lirë dhe të ndershme midis operatorëve. Legjitimi i praktikës së anulimit, besojmë se do të ndihmojë në mirë-funksionimin dhe përsheptimin e proceseve ekzistuese.

Për sa më lart, neni 17.3 duhet riformuluar si në vijim “Në kohën kur operatori marrës dërgon kërkesën për bartjen e numrit në CRDB, pajtimtari mund të kërkojë anulimin e procesit të bartjes duke ju drejtuar Operatorit Marrës brenda 24 orëve nga momenti që është nënshkruar kërkesa për bartje. Pas kalimit të këtij afati, pajtimtari nuk mund të kërkojë anulimin e kërkesës për bartje”.

Operatori i CRDB:

Ndryshimet e propozuara në këtë nen nuk përbëjnë ndryshim për logjikën mbi të cilën është ndërtuar teknika e procesit të “Portabilitetit të Numrit”.

Qendrimi AKEP

Në vijim të komenteve dhe ndryshimeve të tjera, AKEP në këtë nen ka bërë saktësimin që si referencë për afatet për portimin të merret Koha e Hedhjes në Sistemin CRDB nga OM të Kërkesës për bartje. Kjo është shoqëruar me kushte të tjera si afati 1 ditë pune i hedhjes në sistem të kërkesës nga dita e depozitimit nga pajtimtari si dhe dërgimi i SMS për hedhjen në sistem nga OM.

Në lidhje me opsionin e anulimit të kërkesës për portim, AKEP ka dhënë sqarime më sipër.

Pjesa tjetër e komenteve për këtë nen kanë qëndrimin e AKEP të shprehur më sipër dhe ne teresinë e tyre janë në linjën e përmirësimit të aktit rregullator për rritjen e efikasitetit të shërbimit të portimit të numrit.

Komente për Nenin 18:

Albtelecom:

Nuk kemi komente për shtesat dhe ndryshimet në pikat 2; 4.b; 5.b; 5.c/cc dhe ee; 7, 8, 10, 11, 15 dhe 17.

Ndërsa për sa i përket pikës 1, të nenit 18, Albtelecom kërkon që në funksion të arsyetimit të dhënë edhe për pikat më lart në lidhje me afatet dhe mundësitë objektive të operatorëve për dërgimin e kërkesave nga operatori marrës tek operatori dhënës varësisht orarit të funksionimit të sistemit të CRDB-së, në përcaktimin e pikës 1 të shtohet fjalia e hijëzuar si më poshtë:

“Menjëherë me plotësimin nga pajtimtari të kërkesës për bartjen e numrit sipas nenit 17 të kësaj rregulloreje, operatori Marrës dërgon në CRDB kërkesën për bartje, kur kjo kërkesë është brenda orarit zyrtar të funksionimit të CRDB. Për kërkesat për bartje të numrit ku koha e përcaktuar në Formular është pas përfundimit të funksionimit online të sistemit të CRDB,

kërkesat do ti dërgohen nga operatori marrës tek operatori Dhënes jo më vonë se ditën vijuese të punës me rifillimin e funksionimit online të sistemit të operatorit CRDB.”

Për pikën 5, shkronja c, gërma aa),

Sic kemi evidentuar edhe më lart në lidhje me nenin 16, pika 6, Albtelecom kërkon që ose të riformulohet përcaktimi në nenin 14, pika 4, shkronja a, gërma i) ose të rishikohet neni 18, pika 5, shkronja c, duke u hequr shkronja aa) ekzistuese si arsye refuzimi dhe të shtohet në një përcaktim tjetër të Rregullores si kërkesa që mbajnë statusin “pezull” dhe nuk konsiderohen as si “miratuara” (apo pranuar) dhe as të “refuzuara”. Në këtë mënyrë, duke iu referuar edhe publikimeve periodike që do të kryejë AKEP, edhe operatorët dhe vetë AKEP, do të kenë një panoramë më të qartë në lidhje me abonentët me detyrime që kërkojnë të portohen në rrjetin e një pale tjetër.

Për pikën 6;

Albtelecom konsideron se vecanërisht në rrethanat e komunikimit të sistemeve dhe ndërfaqeve mes 2 ose 3 palëve, nuk mund të ketë vend për përcaktime absolute pasi edhe vetë sistemet kanë marzhin e tyre të gabimeve apo relativitetit në funksionimin e saktësisë absolute të tyre, për më tepër, kur këto sisteme komunikojnë me njëri tjetrin dhe vonesa e njërit prej tyre reflektohet si efekt zinxhir tek sistemi vijues e kështu me rradhë. Kështu, po të marrim rastin konkret të komunikimit të sistemeve nga operatori marrës që inicion kërkesën tek operatori CRDB, si dhe nga ky i fundit tek operatori dhënës dhe për më tepër vijimi i komunikimit me sistemet e tjera të brëndshme të secilit prej operatorëve për verifikim dhe autentifikim të brëndshëm, i gjithë ky proces kërkon një kohë fizike që jo gjithmonë arrin të finalizohet me sukses brënda 5 minutave. Ndaj dhe Albtelecom, kërkon që në lidhje me afatin prej 5 minutave, të ruhet përcaktimi në fuqi, pra “*nuk do të jetë më e gjatë se 5 minuta në 90% të të gjitha rasteve të muajit kalendarik...*” dhe maksimalisht ky përcaktim mund të shkojë deri në “*nuk do të jetë më e gjatë se 5 minuta në 95% të të gjitha rasteve të muajit kalendarik...*”. Pra, sic është argumentuar edhe më lart, në asnjë rast, ky përcaktim nuk mund të ketë si referencë për vlerësimin e operatorit në lidhje me respektimin e këtij kriteri, masën prej 100% të rasteve për dhënien e përgjigjes brënda 5 minutave.

Për pikën 12;

Edhe në këtë rast, në lidhje me verifikimin e pjesshëm, Albtelecom sjell edhe njëherë sugjerimin që të ketë një platformë të përbashkët të të tre operatorëve apo si pjese e të dhënave që mban CRDB ku të reflektohet dhe të përditësohet rregullisht statusi i numrave të operatorëve në mënyrë që as të mos ketë nxitje për skenarë të mundshëm të refuzimeve të pabazuara apo ndërhyrje të mundshme e të qëllimshme në sistemet e brendshme për statusin e një numri për ta përdorur si arsye refuzimi sipas nenit 18, pika 5, shkronja c, gërma bb dhe cc.

Ngritja e kësaj platforme apo shtimi i këtij atributi në CRDB do të shmangë nevojën edhe për verifikime të pjesshme sipas propozimit të AKEP në këtë pikë 12, për më tepër që janë shumë të pakët pajtimtarët që potencialisht do mund të angazhohen në këtë proces duke kofnirmuar mes tjerash edhe numrin e referencës së dhënë nga operatori dhënës. Pra për pajtimtarin, ky është një proces që shton burokracitë dhe veprimet që duhet të ndërmarrë një

pajtimtar për të portuar numrin e tij. Në kontekst të qëllimit të ndryshimeve në këtë Rregullore ku synohet përshpejtimi dhe lehtësimi i procedurave për pajtimtarin, procesi i verifikimit të pjesshëm ngarkon me procedura pajtimtarin ndërkohë që kjo situatë do ishte lehtësisht e zgjidhshme nëse informacioni mbi statusin e numrave të pajtimtarëve do të ishte transparent dhe i disponueshëm për të gjithë operatorët njëherazi. Gjithashtu, Albtelecom shpreh shqetësimin se nën pretendimin e verifikimit të pjesshëm, ky proces nuk garanton transparencë mbi komunikimin e operatorit marrës me pajtimtarin i cili nuk është portuar ende në rrjetin e operatorit marrës.

Ndaj, Albtelecom kërkon të sqarohet më mirë ky proces dhe në të njëjtën kohë, Albtelecom sugjeron që të paktën të lehtësojmë këtë procedurë për pajtimtarin duke marrë operatori pozicionin e dërgimit të numrit referencë të bartjes drejt numrit të pajtimtarit dhe ky i fundit të konfirmojë thjesht me një përgjigje pohuese ose mohuese, të dhënat e tij dhe numrin e referencës.

Për pikën 13, 14 dhe 15

Këto përcaktime parashikojnë një nga çështjet më problematike të procesit të portimit, që lidhet me refuzimin e kërkesave për mos-përputhje së ID-së dhe saktësimin e të dhënave të ID-së. Duke konsideruar eksperiencën negative që Albtelecom ka ndjerë nga ana e operatorëve konkurrentë në lidhje me përditësimin dhe saktësimin e të dhënave për mos-përputhje të emrit dhe mbiemrit të pajtimtarëve dhe numrin e madh të refuzimeve me këtë arsye edhe pas përditësimit të të dhënave të pajtimtarëve, Albtelecom sugjeron të shtohen përcaktimet si më poshtë me qëllim optimizimin e procesit të saktësimit të të dhënave dhe rritjen e transparencës dhe bërjen të evidentueshme saktësimin e të dhënave nga ana e pajtimtarit. Gjithashtu, duke konsideruar detyrimet që lindin edhe nga Ligji për Mbrojtjen e të Dhënave Personale” dhe të gjithë kuadrit rregullator për mbrojtjen e të dhënave të pajtimtarëve, përfaqësuesit e shitjeve në Pikat e Shitjeve nuk kanë të drejta për ndryshimin e të dhënave të pajtimtarëve dhe ky është një proces i qëndërzuar në zyrat qendrore të kompanisë. Për këtë arsye, duke konsideruar veprimet operationale të nevojshme për dërgimin e informacionit të pajtimtarit që duhet përditësuar si dhe veprimet operationale të nevojshme për saktësimin e të dhënave të pajtimtarit, Albtelecom gjykon se ky proces kërkon të paktën 24 orë që të kryhet me sukses. Ndërkohë, duke qenë se asnjë operator nuk ka mundësi të verifikojë se kur pajtimtari paraqitet pranë ODH për saktësimin e ID si dhe OM nuk ka mundësi objektive të informohet se kur pajtimtari e ka kryer realisht saktësimin e ID pranë ODH, atëherë Albtelecom sugjeron të shtohen përcaktimet e hijëzuara si më poshtë për bërjen efektive dhe të pakontestueshëm të këtij procesi.

14. “Me paraqitjen e pajtimtarit tek ODH, ky i fundit kryen menjëherë identifikimin dhe saktësimin e të dhënave të pajtimtarit sipas ID së paraqitur nga pajtimtari, për Numrin Personal. Saktësimi i ID kryhet nëpërmjet një Formulari të disponueshëm në Pikat e Shitjes së Operatorëve, i cili duhet të përmbajë domosdoshmërisht datën dhe nënshkrimin e pajtimtarit. Pajtimtari pajiset me kopje të këtij Formulari.”

14/1 “Saktësimi i të dhënave nga ODH duhet të kryhet brënda 24 orëve (gjatë ditëve të punës) nga momenti i paraqitjes dhe nënshkrimit të Formularit për saktësimin e të dhënave nga ana e pajtimtarit.

14/2 “Pajtimtari ka të drejtë t’i vërë në dispozicion të OM kopjen e Formularit të nënshkruar për saktësimin e ID. OM ka të drejtë të ringrejë kërkesën për portimin e numrit të refuzuar për mospërputhje ID, në cdo kohë pas përfundimit të afatit 24 orësh për saktësimin e ID nga ODH.

15. Menjëherë, apo maksimumi brënda 1 (një) ore, ODH kryen pranimin e kërkesës për portim pas saktësimit të të dhënave të ID.

15/1 “Nëse, edhe pas këtij saktësimi ODH refuzon përsëri, përgjegjësia e refuzimit të pabazuar është e operatorit dhënës”

Për pikën 16;

Nga vlerësimet tona të brendshme, Albtelecom gjykon të përshtatshme skedulimin e orarit të punës që operatori dhënës dhe operatori marrës mund të dërgojnë dhe pranojnë kërkesat për bartje të numrit nga ora 08:00 – 17:00

Telekom Albania:

Ne lidhje me keto dy propozime të AKEP për përdorimin e Numrit Personal të Identifikimit si kriteri kryesor për identifikimin e pajtimtarit si dhe heqjen e kriterit të refuzimit për shkak të mospërthjes së emrit/mbiemrit të pajtimtarit në bazën e të dhënave të operatorit dhënës (duke lene vetem verifikimin e numrit personal të identifikimit propozuar) me kërkesën për portim e lehtëson dhe thjeshton procesin e portimit të numrit, duke shmangur në kete mënyrë refuzime të padrejta apo pengesa artificiale të ngritura për abonentet.

Telekom Albania është dakort që validimi për përdoruesit me parapagim të bëhet vetëm për Numrin Personal të ID. Përdorimi i Numrit Personal të Identifikimit (ID) do të lehtësojë procesin e verifikimit të abonenteve dhe do të shmangë në kete mënyrë të gjitha problematikat e evidentuara deri më sot gjatë procesit të portimit si p.sh.: mosperputhjet e emrit/mbiemrit të pajtimtareve në marrëdhëniet midis operatorit marrës dhe operatorit dhënës, etj.pasi kjo do të eliminojë vonesat apo zvarritjet për abonentin gjatë portimit të numrit.

Për të njëjtat arsye të përmendura dhe në lidhje me pikën 5, germa c/ee, e nenit 18 me sipër, dhe për pikën 5, germa c/ff të po këtij neni, Telekom Albania mbështet propozimin e AKEP që edhe për pajtimtare postpaid, procesi i regjistrimit për bizneset, dhe në kete mënyrë dhe verifikimi i tyre përket të bëhet vetëm me numrin NIPT në kërkesën për bartje, si i vetmi kriter që duhet të shërbejë për regjistrimin apo refuzimin e tyre.

Por Telekom Albania thekson në vijim për sa përmendur më sipër se nga ana teknike përdorimi i numrit persona të identifikimit (ID) si kriteri kryesor për identifikimin e

pajtimtarit si dhe per heqjen e kriterit te refuzimit per shkak te mosperputhjes emer/mbiemer ne databazen e ODH jane te dyja te realizueshme, por kjo do te thote qe Telekom Albania duhet te ndryshoje totalisht implementimin tashme te bere ne lidhje me rregullat e verifikimit dhe saktesimit te perdoruesit.

Sic e kemi theksuar edhe ne hyrje te ketij dokumenti koha e implementimit kerkon 2-3 muaj kalendarike.

TA gjykon se keto dy pika do te kene gjithashtu dhe impakt ne terma te kostove per kompanine tone per shkak te implementimit te platformave te reja qe kerkon ky proces dhe fizibiliteti do te filloje pasi AKEP te kete marre vendimin final.

Ne lidhje me pikat 6-9 te ketij neni, Telekom Albania eshte dakort me ndryshimet e propozuara dhe nuk ka ndonje koment tjeter shtese. Telekom Albania ka aplikuar procesin e plote automatik per Portabilitetin e Numrit qe ne fillimet e tij.

Per sa i perket pikes 10 te nenit 18 nga AKEP Telekom Albania mbeshet propozimin e AKEP per rritjen e kapaciteteve te sistemit te portimit ne lidhje me numrin maksimal te kerkesave te pranuar dhe te aprovuara brenda nje dite pune (3000 kerkesa te pranuar dhe 2000 kerkesa te aprovuara) nga Operatori Dhenes. CRDB gjate dy viteve te fundit ka operuar me kapacitete jo te mjaftueshme ne lidhje me procedimin e kerkesave per bartje te derguara nga ana e operatoreve per shkak te numrit ne rritje te pajtimtareve qe kerkojne portim.

Kjo shtate ka rezultuar ne disa problematika te funksionimit te CRDB-se ne lidhje me kerkesat e pajtimtareve per te portuar numrat e tyre, duke cuar ne vonesa dhe zgjatje te kohes per t'iu pergjigjur pajtimtareve lidhur me portimin e numrit.

Per keto probleme shoqeria TA ka njoftuar here pas here AKEP me ane te letrave perkatese, nepermjet te cilave ka evidentuar pamjaftueshmerine e kapaciteteve te CRDB-se per trajtimin ne kohe te rasteve te krijuara dhe te hasura gjate portimit, dhe per te cilat ka kerkuar shtim te kapaciteteve perkatese.

Ndaj dhe ky propozim eshte ne linje me keto kerkesa.

Telekom Albania e sheh kete propozim si nje vleresim te kerkesave te saj nga ana e AKEP dhe si nje mundesi per rritjen e numrit te aktivizimeve brenda nje dite per operatoret gjate portimit, per t'iu pergjigjur pajtimtarit ne kohe dhe me cilesi.

Gjithashtu, Telekom Albania e shikon si te nevojshme dhe rritjen e numrit te NPEXEC te pranuar nga CRDB ne menyre qe te arrihen kapacitetet maksimale te sistemit te portimit te propozuara nga AKEP ne kete rregullore.

Per me teper AKEP duhet te ofroje nje CDRB me permasa/kapacitete te tilla qe te plotesoje te gjitha kerkesat ditore per te portuar numrat, dhe qe kapacitetet e CRDB te ndryshojne sipas ezigjencave dhe dinamikes se tregut ne menyre qe portabiliteti i numrit te jete ne funksion tepajtimtarit.

Telekom Albania sugjeron qe te shtohet nje nen qe kapacitetet e CRDB duhet te ndryshojne ne menyre dinamike ne varesi te kerkesave te tregut.

Nuk mund te pritet konsultimi publik i radhes per zgjerimin e kapaciteteve te CRDB nese numri i kerkesave per portim tejkalon kapacitetet ekzistuese te CRDB.

Per ndryshimet ne pikat 1-11, Telekom Albania eshte dakort me ndryshimet e bera.

Ne menyre qe te relizohet pika 2 duhet te ulen refuzimet ose te mos kete refuzime. Sepse nese refuzohet nje ose disa here nje kerkese portimi, do te hidhet perseri kerkese per portim dhe koha prej 24 oresh nuk mund te arrihet nese i referohemi kerkeses se pare. Refuzime mund te kete per arsyet e parashikuara ne kete rregullore, keshtu qe ky afat do saktësuar, 24 ore nga koha e hedhjes per portim e kerkeses me te fundit.

Per pikat 12 deri 14, ne lidhje me sugjerimin per te kryer verifikimin e pjesshem nga abonenti nepermjet SMS, eshte e dukshme se ky proces kerkon nderhyrjen e abonentit. Nderhyrja e abonentit ne kete proces do te komplikojë kerkesen per bartje. Procesi i bartjes eshte ‘one-stop-shop’, ku abonenti inicion kerkesen tek operatori marres dhe eshte detyre e operatorit marres te perfundoje kerkesen e abonentit.

Telekom Albania e vlereson kete ndryshim si nje menyre per te mbeshtetur procesin e portimit, por per arsyet e siperpermendura Telekom Albania gjykon se keto pika duhen te rishikohen per te gjetur nje menyre sa me efikase.

Per me teper qe propozimi i komunikimit me sms me abonentin mund te gjeneroje situata kur abonenti nuk pergjigjet, apo pergjigjet gabim qe e komplikon procesin edhe me tej.

Ne nje proces automatik te NP, Telekom Albania gjykon qe edhe pikat 12 deri ne piken 15 te nenit 18, sugjerimi per te kryer verifikimin e pjesshem nga abonenti nepermjet dergimit te nje SMS duhet te behet nepermjet nje procesi te automatizuar dhe pa nderhyrje manuale, gje e cila duhet vleresuar nese eshte e mundur te realizohet teknikisht.

Gjithashtu, ky proces verifikimi sic eshte propozuar ne kete menyre nga ana e AKEP mund te rrezikojë nje komplikim te procesit dhe te vonoje me tej procesin e bartjes se numrit.

Ne lidhje me piken 15, Procesi i saktësimit te te dhenave te ID se pajtimtarit, kryhet ne strukturen e Customer Care ne Back Desk, pas verifikimeve perkatese dhe me kerkese te dyqaneve apo pikat e tjera te kontaktit me abonentet. Gjithashtu kjo pike bie ndesh me Nenin 20, pika 2, dhe per kete arsye, duke qene se verifikimi dhe perditesimi i te dhenave eshte nje proces manual nevojitet te lihet ne fuqi neni aktual (ne kete dokument permendur dhe si me siper Neni 20, pika 2).

Ne lidhje me propozimin e AKEP per orarin e pranimi te kerkesave per portim nga Operatori Marres per cdo dite pune nga ora 9:00-19:00, Telekom Albania eshte dakort me orarin e propozuar.

Vodafone Albania:

Në lidhje me nenin 18.10 ku parashikohen limitet e reja me numër maksimal pranimesh brenda një dite pune 3000 dhe numër maksimal aprovimesh brenda një dite pune në 2000, shprehemi se në parim e mbështesim rritjen e limiteve. Por paraprakisht duhet te kemi parasysh disa momente si më poshtë:

- a. Kjo rritje limitesh 3-shifrore, do të kërkojë ndërhyrje të konsiderueshme në sistem dhe kapacitete. Pra, nëse do të aplikohet, do të kërkonim të paktën një periudhë tranzitore 4 mujore, cka do na jepte mundësinë të përshtasim proceset e brendshme, të bëjmë buxhetimet e nevojshme dhe të trajnojmë stafet përkatëse.
- b. Duke marrë si referencë situatën e krijuar në rastin e mbylljes së shoqërisë Plush Communications, ku u angazhuan të gjitha kapacitetet teknologjike dhe njerëzore si dhe u ndryshuan parametrat e CRDB për të mundësuar një proces të rregullt portabiliteti, përsëri procesi nuk ishte i qetë dhe u karakterizua nga shumë refuzime.
- c. Gjithashtu, duke referuar pikës 1 më lart, nëse nuk parashikohet koha minimale për rastet e lidhjeve të reja, të cilët kërkojnë të portohen sapo aktivizojnë numrin, shifrat e paraqitura në tabelën më lartë (të cilat janë aktualisht problematike) me limitet e reja të propozuara nga AKEP do të rriten më tej duke u kthyer në një problem serioz për operatorët.

Për sa më sipër, do sugjeronim që limitet e pranimi dhe aprovimi të kërkesave të jenë maksimalisht ato të përdorura në rastin “Plus”; pra 2400 numër maksimal pranimesh dhe 1200 numër maksimal aprovimesh brenda një dite pune.

Në nenin 18.12 është parashikuar e drejta e Operatorit Marrës të kryejë një verifikim të pjesshëm nëse numri që kërkon të portohet është aktiv ose jo në rrjetin e Operatorit Dhënës. Kemi mendimin që kjo procedurë është disi konfuze si dhe termat janë përdorur gabimisht si p.sh. në pikën b. ku parashikohet se *“Pajtimtari konfirmon nëpërmjet SMS duke dhënë dhe Numrin Referencë të Bartjes (së dhënë nga ODH)”*, kur në fakt numri i referencës së bartjes jepet nga Operatori Marrës. Gjithashtu, Numri Referencë duhet përfshirë në nenin 4 *“Përkufizime”*.

Në nenin 18.16 parashikohet se *“Operatori Marrës pranon kërkesa për portim cdo ditë pune nga ora 9.00 – 19.00. Operatorët mund të bien dakord për zgjatjen e orarit ose pranimin e kërkesave në ditë pushimi”*. Donim të sqaronim që këto orare aplikohen vetëm për pranimin e kërkesave dhe jo për procesimin e tyre. Pasi nëse i referohet edhe procesimit, këto orare do të kërkonin angazhimin e punonjësve shtesë për të qënë të pranishëm përtej orareve të “ditës së punës” normale.

Operatori i CRDB:

Ndryshime të pikat 1 dhe 2 të nenit 18 nuk përbëjnë ndryshim për logjikën mbi të cilën është ndërtuar teknikisht procesi i “Portabilitetit të Numrit”.

Përcaktimi në Pikën 4/b të nenit 18 aktualisht është: dhe nëse emri, data e lindjes ose (ID) dhe numri NIPT...

Aktualisht, të dhënat që vlerësohen për aprovimin e një kërkesë bartjeje për individë janë:

- d) Numri personal I pajtimtarit

- e) Datëlindja e pajtimtarit
- f) Emri dhe Mbiemri i pajtimtarit

dhe bazuar në këto të dhëna janë përcaktuar edhe arsyet e mëposhtme të refuzimit të kërkesës:

- a) Emri dhe Mbiemri I pajtimtarit nuk përputhen (code 405)
- b) Datëlindja ose ID e pajtimtarit nuk përputhen (code 403)

Për të qënë conform ndryshimit të kërkuar nga AKEP, në sistem do të bëhen ndryshimet e mëposhtme:

Arsyeja e refuzimit me code 405 (Emri dhe Mbiemri I pajtimtarit nuk përputhen) do të hiqet. Arsyeja e refuzimit me code 403 do të ndryshojë përshkrim.

Është: Datëlindja ose ID e pajtimtarit nuk përputhen

Do të bëhet: ID e pajtimtarit nuk përputhet

Të gjithë operatorët duhet të bëjnë ndryshime në sistemet përkatëse, për të mos vlerësuar përputhshmërinë e datëlindjes dhe Emrit dhe Mbiemrit.

Kjo pikë aktualisht është: një përgjigje nëse është përgjigje pozitive ose negative

Nuk përbën ndryshim, për logjikën mbi të cilën është ndërtuar teknikisht procesi i “Portabilitetit të Numrit”.

Pjesa e nënvizuar aktualisht është: e cila mund të jetë vetëm një nga arsyet e mëposhtme. Në kriteret e refuzimit në pikën 5/c të nenit 18 është saktësuar kriteri “cc” dhe “ee” dhe është hequr kriteri “dd” që aktualisht është: emri i pajtimtarit i paraqitur në kërkesën për bartje nuk përputhet me emrin e pajtimtarit në bazën e të dhënave të operatorit dhënës. Ky përbën një ndër ndryshimet më të rëndësishme të Rregullores dhe siç është theksuar në ndryshimet e tjera, Numri Personal duhet të jetë mënyra kryesore e identifikimit dhe gabimet në emër/mbiemër, përfshirë ato njerëzore të mos-jenë kriter refuzimi kur përputhet Numri Personal Unik i ID-së.

Nuk përbën ndryshim, për logjikën mbi të cilën është ndërtuar teknikisht procesi i “Portabilitetit të Numrit”.

Nder arsyet e refuzimit do të hiqen: Emri dhe Mbiemri I pajtimtarit nuk përputhen (code 405). Arsyeja e refuzimit me code 403 do të ndryshojë përshkrim.

Është: Datëlindja ose ID e pajtimtarit nuk përputhen

Do të bëhet: ID e pajtimtarit nuk përputhet

Kriteri cc aktualisht është: numri i cili do të bartet nuk është subjekt i një kontrate efektive.

Nuk përbën ndryshim, për logjikën mbi të cilën është ndërtuar teknikisht procesi i “Portabilitetit të Numrit”.

Ndryshimet në pikat 6-9 të nenit 18 nuk përbëjnë ndryshim për logjikën mbi të cilën është ndërtuar teknikisht procesi i “Portabilitetit të Numrit”.

Pika 9 e nenit 18 aktualisht është: Numri maksimal i kërkesave që mund të pranohen në sistem nga operatori dhënës brenda një dite pune është 1200. Numri maksimal i kërkesave që aprovohen për bartje brenda një dite pune nga operatori dhënës është 600.

Në konfigurimet aktuale, Numri maksimal i kërkesave që aprovohen për bartje brenda një dite pune nga operatori Dhënës është 1200, numri maksimal i kërkesave që mund të pranohen në sistem nga operatori Dhënës brenda një dite pune është 1800.

Konfigurim i sistemit, i lidhur ngushte me limitin ditor të kërkesave të pranuar nga operatori, është numri i npexec për intervalin kohor prej 5 minutave. Në mënyrë që të marri vlerë shtimi i limitit ditor për operatorin dhënës duhet që edhe numri i npexec të rritet proporcionalisht.

Rritja e numrit të npexec me kapacitet aktuale të sistemit, ndikon shumë në uljen e performancës së sistemit.

Pra në kushtet aktuale nuk sugjerohet rritja e limit ditor për operatorin dhenes.

Rrtja e limitit, do të sugjerohej vetëm në rast shtimi të kohës operacionale të sistemit.

Sugjerohet që ky orar të jetë 09:00-19:00.

Ndrsyhimet/shtesat në pikat 12-17 të nenit 18 janë shtuar si përcaktime të reja që synojnë lehtësimin dhe përshejtimin e identifikimit të numrave aktive me parapagim celular si dhe në procesin e saktësimit të të dhenave të pajtimtarit. Pika 17 përfshin përcaktimin e ligjit 9918 të nenit 84, pika 9 (e shtuar në amendimet e vitit 2012) duke synuar saktësime të realizimit të afatit 1 ditë pune. Këto nuk përbëjnë ndryshime për logjikën mbi të cilën është ndërtuar teknikisht procesi i “Portabilitetit të Numrit”.

Qendrimi AKEP

Siç edhe konstatohet nga kater komentet e sjella per ndryshimet e propozuara ne dokumentin per keshillim publik, ne tersine e tyre jane te lidhura me propozimet e bera per zgjerimin e kapacitetit te pranimi dhe procesimit te kerkesave per bartje, orarit dhe kohezgjatjes se punes per hallkat qe merren me sherbimin e portimit te numrit sipas aktoreve perkates, stafet respective, kosto shtese qe mund te kerkoje procesi i permiresimit te sherbimit te portimit te numrit etj

Në lidhje me komentet për orarain e kërkesave për bartje dhe kapacitetin ditor të ODH për kërkesa, AKEP pas komenteve dhe takimeve ka bërë ndryshimet përkatëse në rregullore, në konsultim dhe bashkëpunim dhe me operatorin e CRDB. AKEP sqaron se kapaciteti i kërkesave për ODH është i varuar ndër të tjera dhe nga orari, dhe meqënëse propozimi i AKEP për zgjatjen e orarit deir në ora 19.00 sillte probleme, në versionin final ka bërë sakëtsime për kapacitetin ditor dhe orarin e CRDB dhe mesazheve npexec për ODH:

1. Koha gjate te ciles CRDB eshte funksionale, pret dhe degron mesazhe për këreksat për portim.

Orari ishte 08:00-16:00

Do te behet: 08:00-17:00

2. Mesazhi Npexec:

Ishte: Mesazhi Npexec mund te dergohet deri **ne 90 minuta** perpara perfundimit te orarit te funksionimit te sistemit.

Bëhet: Mesazhi NPexec mund te dergohet **deri ne 60 minuta** perpara perfundimit te orarit te funksionimit te sistemit.

3. Bazuar në këto ndryshime, kapacitetet ditore për ODH dhe formulimi i tyre kanë ndryshuar si më poshtë:

Numri maksimal i kërkesave qe mund te pranohen ne CRDB, drejtuar te njejtut operator dhenes brenda nje dite pune është 2000. Numri maksimal i kërkesave qe mund te pranohen ne CRDB dhe te procesohen brenda dites, drejtuar te njejtut operator dhenes brenda nje dite pune është 1400. Kapacitetet e numrave maksimalë të pranuar të përcaktuara në këtë pikë mund të rriten, ndryshohen nëpërmjet akteve të vecanta administrative të nxjerra nga AKEP në zbatim të kësaj Rregulloreje dhe në funksion edhe të përmirësimeve në sistemin CRDB (hardëare dhe softëare) dhe dinamikave të tregut.

AKEP vlereson te drejte çdo perpjkeje qe do te behet ne kuader te permiresimit te dokumentit rregullator per eliminimin e çdo barriere e cila cenon qellimin per perfitim e ketij sherbimi nga pajtimtari sipas parimit “one stop”, gje e cila nenkupton qe do te jete ne detyrimin e aktoreve nderveprues ku perfshihen ofruesit e rrjeteve, ofruesi i sherbimit ne CRDB, per te bere te mundur finalizimin e ketij sherbimi sipas parimit te shprehur me siper. Ne funksion te ketij qellimi jane parashikuar si rritje e kapacitetit te CRDB per plotesimin e kerkesave , zgjatje orari per ofrimin e sherbimit dhe rrjedhimisht çdo hallke tjeter e operfshire ne kete proces do te pershtase veprimet operacionale me orarin, stafin e anagazhuar etj, ne funksion te qellimit te shprehur. Këto janë të varuara dhe nga përmirësimi i sistemit CRDB dhe dinamikat e tregut, dhe ndryshimet e miratuara nga AKEP në versionin final të Rregullores nr.43 janë në linjë me dinamikat e tregut duke lejuar fleksibilitet për ndryshime të tyre në funksion të përmirësimeve të CRDB dhe dinamikave të tregut. Theksojmë se në fund të vitit 2018 për shkak të dinamikave të tregut CRDB ka bërë ndryshimet e duhura si dhe vlerat e përcaktuar nga AKEP në versionin final të ndryshimeve të Rregullores nr.43 janë me rritje nga versioni i mëparshëm dhe të mjaftueshme për dinamikat e tregut për protimet gjatë 2-3 muajve të fundit.

Në lidhje me statusin ‘pezull’, AKEP në versionin final ka sqaruar se:

Pas përmirësimeve në sistemin CRDB (hardëare dhe softëare) që janë planifikuar nga AKEP të kryhen gjatë vitit 2018, AKEP nëpërmjet një akti administrativ të nxjerrë në zbatim të kësaj Rregulloreje, do të kryejë ndryshimet e nevojshme për krijimin e statusit ‘pezull’ për kërkesat që pranohen por që ekzekutohen pas plotësimit të kushtit të përmbushjes së detyrimeve nga pajtimtari me paspagim tek operatori dhënës sipas kontratës ekzistuese.

Në lidhje me propozimin e AKEP në këshillim publik për verifikimin e pjesshëm të kërkesave të bartjes të përdorusve me parapagim nëpërmjet SMS, në vijim të komenteve AKEP e ka hequr këtë alternativë nga versioni final i ndryshimeve të rregullores.

AKEP pas këshillimit publik ka bërë dhe ndryshime të tjera në këtë nen të tilla si:

- Përfshirja e kontrollit/verifikimit nga ODH duhet të jetë plotësisht automatik në databazën e pajtimtarëve të tij (me parapagim dhe paspagim) për fushat e kryesore si MSSIDN, statusi dhe ID.
- Sakësime për kërkesat për portim të përdoruesve me kontrata Biznes, që përfshin një grup numrash celularë dhe përdorues të ndryshëm të tyre, detyrimet (dhe kontratat) për përdoruesit që paguajnë individualisht faturat e lëshuara nga operatori për numrat në përdorim, janë individuale dhe në këto raste këtyre përdoruesve nuk mund t'u mohohet e drejta për portim për shkak të detyrimeve apo përfitimeve të përdoruesve të tjerë të këtij grupi apo pajtimtari Biznes
- Saktësime për afatet e përgjigjes së ODH për kërkesat për portim të lidhura me detyrimin e automatizimit të procesit (detyrim aktual);
- Ndryshime dhe saktësime të orarit për kërkesat në CRDB etj.

Komente per Nenin 22

Telekom Albania:

Telekom Albania gjykon se raportet e CRDB per performancen e operatoreve ne lidhje me zbatimin e afateve dhe rregullave te portimit si dhe ankesat dhe mosmarreveshjet e pajtimtareve per portimin e numrit, nuk varen vetem nga zbatimi i rregullores se portabilitetit nga ana e operatoreve, por edhe nga performanca e CRDB, sa jane kapacitetet e saj per te mbeshtetur kerkesat qe vijne nga tregu.

Ne kete rast operatoret nuk mbajne asnje pergjegjesi per performancen ne lidhje me zbatimin e afateve, per shkak se situata mund te vije sic e theksuam me lart nga mungesa e kapaciteteve te CRDB.

Qendrimi AKEP

Në vijim të saqirimeve të dhëna për ndryshimet në nenin 18, AKEP ka bërë ndryshimet e duhura në nenin 18 dhe rritja e mëtejshme e kapaciteteve do të shqyrtohet përsëri në të ardhmen nga AKEP.

Në lidhje me nenin 22 AKEP ka shatuar disa përcaktime për të rritur mundësinë e trajtimit të ankesave të pajtimtarëve për portimet dhe rolin e AKEP në trajtimin e tyre.

Komente per Nenin 23

Albtelecom:

Albtelecom shpreh edhe njëherë vlerësimin e tij në lidhje me rishikimin e kësaj rregulloreje për rritjen e efektivitetit të këtij procesi dhe nga eksperiencia prej kaq vitesh që kur ka filluar zbatimi i portabilitetit të numrit ne Shqipëri, penalizimi i operatorëve për mospërbushje të detyrimeve që rrjedhin nga Rregullorja e Portabilitetit, ka qenë pika më e dobët e këtij procesi. Për këtë arsye, Albtelecom gjykon se saktësimi i propozuar nga AKEP në pikën 1 të këtij neni ku përcaktohet se *“mos-zbatim i portabilitetit sipas neni 87 të Ligjit 9918 është rasti kur një operator rrjeti publik telefonik nuk ka kryer adaptimet e rrjetit për të mundësuar shërbimin e portabilitetit të numrit (port-out dhe/ose port-in) në rrjetin e tij sipas pikës 5 të neni 21 të kësaj rregulloreje”*, duket se kufizon përgjegjësinë e operatorit në zbatimin e portabilitetit të numrit vetëm kur ky nuk ka kryer adaptimet e rrjetit për të mundësuar shërbimin e portabilitetit të numrit (port-out dhe/ose port-in) në rrjetin e tij.

Kështu, Albtelecom beson se në këtë saktësim të pikës 1, neni 23, duhet të shtohet përcaktimi i hijëzuar si më poshtë:

“Mos-zbatim i portabilitetit sipas neni 87 të Ligjit 9918 është rasti kur një operator rrjeti publik telefonik nuk zbaton përputhshmërisht përcaktimet e kësaj rregulloreje dhe/ose nuk ka kryer adaptimet e rrjetit për të mundësuar shërbimin e portabilitetit të numrit (port-out dhe/ose port-in) në rrjetin e tij sipas pikës 5 të neni 21 të kësaj rregulloreje.”

Telekom Albania:

Sipas Neni 21 **“Mbulimi i kostove financiare dhe pagesat”** te Rregullores nr.43, dt.22.09.2016 per **“Menyren e zbatimit te portabilitetit te numrit”**, AKEP, për të siguruar disponueshmërinë e CRDB, mbulon me fondin e shpenzimeve vjetore të tij, investimet e nevojshme për blerjen dhe zhvillimin e platformës dhe sistemeve të operimit të CRDB, ndersa operatorët mbulojnë kostot financiare të ofrimit të shërbimit të operatorit të CRDB si dhe hostimit të platformës.

Për mbulimin e kostove financiare të ofrimit të shërbimit të operatorit të CRDB si dhe hostimit të platformës, operatorët paguajnë për llogari të operatorit të CRDB dhe hostuesit një pagesë e cila llogaritet nga AKEP duke iu referuar:

- a) Shumës së kontraktuar me operatorin e CRDB;
- b) Shumës së kontraktuar me qiradhënësin e ambienteve ku është hostuar CRDB;
- c) Koeficientit të llogaritur mbi bazën e numrit të portimeve të kryera respektivisht nga operatorët në raport me numrin në total të portimeve të kryera (veç ne fiks dhe veç në të lëvizshëm) për vitin financiar të mëparshëm.

Per shkak se operatoret paguajne per llogarit te operatorit te CRDB si dhe hostimit te platforme, per me teper sipas neni 23 pika 2 ne rast te mos shlyerjes se se detyrimeve financiare nderpritet aksesimi ne sistemin CRDB dhe aplikohen gjopa sipas paragrafit 1 te ketij nen, kerkohet informacion/ transparence e plote dhe dhe e detajuar sa do te jene keto kosto per nje operator.

Transparenca kerkohet edhe per arsye te pergatitjes se buxheteve vjetore per detyrimet qe kane kompanite kundrejt AKEP.

Keshtu ne nenin 21 AKEP ka percaktuar se tenderimi do te behet “për mënyrën e përzgjedhjes së operatorit të CRDB”. Megjithate nuk eshte shume e qarte se per cfare perfshin ky tenderimi nga ana e AKEP. Do te behet tenderim vetem per operatorin e CRDB qe e miremban ate, apo edhe per qiradhenesin e ambienteve ku eshte hostuar CRDB? Me tej ne kete prokurim a do te perfshihen edhe investimet shtese te nevojshme për zhvillimin e platformës dhe sistemeve të operimit të CRDB?

Operatoret do te jene perseri ne situaten ne te cilen do te faturohen per nje sherbim qe do te jete prokuruar nga AKEP, ndërkohë që operatorët as që kanë mundësi ligjore për të marrë pjesë në procesin e vendimarrjes në lidhje me subjektin kontraktues dhe shumës së kontraktuar, apo nuk kanë mundësi të marrin pjesë as në procesin e përcaktimit të kushteve dhe termave të prokurimit publik të këtij shërbimi nga ana e AKEP.

Ne kete situatë ne te cilen operatoret jane te detyruar te paguajne nje vlere e cila do te percaktohet nga AKEP nga nje proces tenderimi dhe kerkojme nga AKEP nje transparence te plote ne lidhje me tenderat.

Qëndrimi i AKEP

AKEP vlerëson komentet për nenet e cituar dhe ka bërë disa saktësime në lidhje me masat administrative ndërsa për pagesat ka bërë sqarimin se koeficienti llogaritet në bazë të numrave të përfituar nga OM (pra port-in). Në lidhje me komentet e tjera për financimin e CRDB, prokurimin etj., si dhe mënyrën e mbulimit të kostove të CRDB, AKEP sqaron se ato aktualisht kryhen sipas përcaktimeve në nenin 21 të Rregullores nr.43 dhe procedurave të prokurimit publik, ndërsa ndryshimet e mundshme të nenit 21 mund të diskutohen në një moment tjetër kohor me operatorët kryesorë në treg dhe këshillim publik të vecantë për këto çështje. Njëkohësisht AKEP sqarons e ka ndjekur dhe po ndjek proces të këshillimit publik për sa përcaktohet në këtë nen të rregullores, përfshirë këshillimin me palët kryesore të intersuara për çështje të rëndësishme të lidhura me portabilitetit dhe sistemin CRDB, përfshirë së fundmi komunikimet për updatë të këtij sistemi.

Aneks 3

Operatori i CRDB

Në formën “Shtojca: Kërkesa për bartjen e numrit”, të vazhdojë të ruhet informacioni për datëlindjen e pajtimtarit, krahas ID. Ky informacion të vazhdojë të vendoset edhe në momentin e plotësimit të kërkesës në formatin datëlindje_ID, por datëlindja të mos jetë parametër i verifikueshëm për përputhshmërinë e të dhënave.

Sugjerohet të krijohet një procedurë periodike për dërgimin e mesazhi të Disconnect, kur numri I bartur, ndërpret kontratën me operatorin marrës. Veprimtaria e muajit të fundit, lidhur me mbylljen e operatorit Plus, vuri ne dukje një problematikë në lidhje me procesin e “Shkëputjes së numrit”. U vu re që operatorët nuk kanë një procedurë periodike për këtë rast, dhe në shumicën e herëve ky mesazh nuk dërgohet. Kjo çon në akumulimin e një numri të konsiderueshëm mesazhesh dhe në problematika në mos përditësimin e numrit te routimit për këtëp mumra.

Të rishikohet numri maksimal I kërkesave që mund të pranohen per ODH. Të propozohet një interval pune për CRDB që do të bënte të mundur realizimin e numrit maksimal të kërkesave pa shtuar ngarkesen e sistemit, me kapacitetet e alokuara. Sugjerohet shtimi I orarit të punës së CRDB.

Ne lidhje me kodin e refuzimit “Kodi i refuzimit: 400, Porting not completed, because number has outstanding debt”.

Në sistem nuk parashikohet një status “pezull” i kërkesës. Vendosja e nje statusi te ri, “ne pritje”, apo “pezull”, për rastet kur pajtimtari ka detyrime në operatorin dhënës, do të ndryshonte shumë llogjiken e funksionimit të “Sistemit të Portabilitetit” Një alternativë do të ishte, që statusi në pritje, të mund të vendoset në sistemin e operatorit marrës dhe pasi ai të sigurohet që detyrimet jane shlyer të rinisë kërkesën për portim nga e para.Ky ndryshim, nuk mund te vleresohet saktë në këtë moment, derisa të ketë një draft përfundimtar, duke përfshirë edhe komentet e operatorëve në lidhje me këtë çështje.

Qendrimi AKEP

AKEP ka bërë disa rregullime në Aneks për të reflektuar komentet e këshillimit publik. AKEP kerkon që nepermjet nderhyrjeve dhe permiresimit te Rregullores te eliminoje barrierat e identifikuara qe kane lidhje me kete zbatimin ne perditshmerine e ofrimit te sherbimit te portimit te numrit, por ne funksion te saj do te konsideroje edhe veprime te tjera administrative perفشire monitotimin, inspektimin dhe sanksionet perkatese te percaktuara ne ligj dhe akte te tjera rregullatore, me qellim arritjen e qellimit final qe ka te beje me mundesimin e te drejtes se perdoruesit per perfitimin e sherbimit te portimit te numrit dhe per kete qellim do te kete ne dispozicion statistika dhe çdo gje tjeter te nevojshme per implemntimin korrekt te kuadrit ligjor dhe rregullator te percaktuar per kete qellim.

AKEP ka përfshirë propozimin e Telekom Albania për këtë Aneks, si dhe ka sqaruar se lista e raporteve të përfshira në këtë aneks mund të ndryshohet nga AKEP dhe operatori i CRDB ka detyrimin të japë dhe raporte të tjera sipas kërkesës së AKEP